

קִדְמֵיכֶן וּתְבַדּוּן יֵת כָּל בַּיִת
סִגְדֵתְהוּן וְיֵת כָּל צִלְמֵי
מִתְכַתְּהוּן תְּבַדּוּן וְיֵת כָּל
בְּמִתְהוּן תִּשְׁצוּן:

וְאַבְדֶתֶם אֶת כָּל־מִשְׁכַּיְתֵם וְאֵת כָּל־צִלְמֵי
מִסְכְּתֵם תִּאֲבְדוּ וְאֵת כָּל־בְּמוֹתֵם תִּשְׁמִידוּ:

from before you, destroy all their temples, destroy their molten idols, and demolish their high places.

RASHI

רש"י

so named because they would cover (מסכין) the ground with a marble floor on which they would prostrate themselves with outstretched hands and legs, as it is written, "And in your Land you must not place (אבן משכית) a pavement stone for the purpose of prostrating upon it (Leviticus 26:1). מסכתם —

סגדתהון" על שם שהיו מסכין את הקרקע ברצפת אבנים של שיש להשתחוות עליהם בפשוט ידים ורגלים, כדכתיב (ויקרא כו): "ואבן משכית לא תתנו בארצכם להשתחוות עליה". מסכתם, פתרגומו: מתכתהון:

As the Targum renders, מתכתהון, their molten [images].

MASEI FOR FRIDAY

מסעי ליום ששי

נג וּתְתַרְכוּן יֵת יְתֵבֵי אֲרֻעָא
וְתִיתְבוּן בֵּה אַרְי לְכוּן יְהִיבִית
יֵת אֲרֻעָא לְמִירַת יְתֵה:
נד וְתַחֲסִגוּן יֵת אֲרֻעָא בְּעַדְבָא
לְרֻעֵיתְכוּן לְסִגְיֵי תַסְגוּן יֵת
אֲחִסְנֵתְהוּן וְלִזְעִירֵי תִזְעִירוּן
יֵת אֲחִסְנֵתְהוּן לְדִפּוּק לִיָּה
תִּמְן עַדְבָא דִּי לִיָּה יְהִי לְשִׁבְטֵי

נג וְהוֹרִשְׁתֶּם אֶת־הָאָרֶץ וְיִשְׁבַתֶּם־בָּהּ כִּי
לְכֶם נָתַתִּי אֶת־הָאָרֶץ לְרִשְׁתָּהּ: אֲתֵה:
נד וְהִתְנַחֲלֶתֶם אֶת־הָאָרֶץ בְּגוֹרָל
לְמִשְׁפַּחְתֵיכֶם לְרַב תְּרַבּוּ אֶת־נַחֲלֹתוֹ
וְלְמַעַט תִּמְעִיט אֶת־נַחֲלֹתוֹ אֶל אֲשֶׁר־יֵצֵא
לוֹ שְׁמָה הַגּוֹרָל לוֹ יִהְיֶה לְמִטּוֹת אֲבֹתֵיכֶם

(53) And you shall clear out the Land and settle in it, for I have given you the Land to possess it. (54) You shall give the Land as an inheritance to your families by lot; to the many, you shall give a larger inheritance and to the few, you shall give a smaller inheritance; wherever the lot falls shall be his;

RASHI

רש"י

(53) And you shall clear out the Land — You shall vacate it of its inhabitants, and then, you shall "settle in it." Only then, will you be able to last there, but if you do not do this, you will be unable to survive there. (54) אל אשר יצא לו שמה — [Literally, "to that which falls to him there.] This is an elliptical verse [and its meaning is:] The place upon which the lot falls, shall be his. According to the tribes of your fathers — According

(נג) וְהוֹרִשְׁתֶּם אֶת־הָאָרֶץ, וְהוֹרִשְׁתֶּם אוֹתָהּ מִיּוֹשְׁבֵיהָ וְאִזּוֹ וְיִשְׁבַתֶּם־בָּהּ - תּוֹכְלוּ לְהִתְקַיֵּם בָּהּ, וְאִם לֹא - לֹא תוֹכְלוּ לְהִתְקַיֵּם בָּהּ: (נד) אֶל אֲשֶׁר־יֵצֵא לוֹ שְׁמָה: מִקְרָא קָצֵר הוּא זֶה: אֶל מְקוֹם אֲשֶׁר יֵצֵא לוֹ שְׁמָה הַגּוֹרָל, לוֹ יִהְיֶה. לְמִטּוֹת

אֲבֹהֵיכֶם וְהָיָה אֲשֶׁר תֹּתִירוּ מֵהֶם
לְשָׂפֵימַי בְּעֵינֵיכֶם וּלְצַנִּינִים בְּצַדֵּיכֶם וְצָרְרוּ
אֹתְכֶם עַל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם יֹשְׁבִים בָּהּ:
נֹה וְהָיָה כַּאֲשֶׁר דִּמְיִתִּי לַעֲשׂוֹת לָהֶם אֲעֲשֶׂה
לָכֶם: פ לֹד א וַיְדַבֵּר יְדוּהָ אֶל-מֹשֶׁה
לֵאמֹר: ב צוּ אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ
אֲלֵהֶם כִּי-אַתֶּם בָּאִים אֶל-הָאָרֶץ כְּנַעַן
זֹאת הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּפֹּל לָכֶם בְּנַחֲלָה אֶרֶץ

אֲבֹהֵיכֶם וְהָיָה אֲשֶׁר תֹּתִירוּ מֵהֶם
לְשָׂפֵימַי בְּעֵינֵיכֶם וּלְצַנִּינִים בְּצַדֵּיכֶם וְצָרְרוּ
אֹתְכֶם עַל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם יֹשְׁבִים בָּהּ:
נֹה וְהָיָה כַּאֲשֶׁר דִּמְיִתִּי לַעֲשׂוֹת לָהֶם אֲעֲשֶׂה
לָכֶם: פ לֹד א וַיְדַבֵּר יְדוּהָ אֶל-מֹשֶׁה
לֵאמֹר: ב צוּ אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ
אֲלֵהֶם כִּי-אַתֶּם בָּאִים אֶל-הָאָרֶץ כְּנַעַן
זֹאת הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּפֹּל לָכֶם בְּנַחֲלָה אֶרֶץ

according to the tribes of your fathers, you shall inherit. (55) But if you do not drive out the inhabitants of the land from before you, then those whom you leave over will be as spikes in your eyes and thorns at your sides, and they will harass you in the land in which you settle. (56) And it will be, that which I had intended to do to them, will I do to you. **34** (1) And the Lord spoke to Moshe, saying: (2) Command the Children of Israel and say to them: When you come to the land of Canaan, this is the land which shall fall to you as an inheritance,

RASHI

to the number of those who went out of Egypt (Baba Batra 117a). Another interpretation: with twelve boundaries, like the number of tribes. (55) **Then those whom you leave over** — They will be a source of misfortune for you. **Will be as spikes in your eyes** — Nails which pierce your eyes. The Targum [Onkelos renders], יתדות, (Exodus 38:20), pins or spikes [as] סיכיא. **And as thorns** — The commentators interpret this in the sense of a hedge of thorns that covers you, closing you in and confining you so that none can leave or enter. וצררו אתכם — As the

Targum [Onkelos] renders [ויעיקון לכוך, and they will harass you]. (2) **This is the land which shall fall to you** — Since many commandments apply in the Land [of Israel] and do not apply outside the Land, Scripture had to write the outer limits of its borders from all sides, to inform you that the commandments apply everywhere within these borders. **Shall fall to you** — Since it was divided by lot, the division is described in terms of גפילה, falling [a word

רש"י
אבותיכם: (ב"ב קיז) לפי חשבון יוצאי מצרים. דבר אחר: בשנים עשר גבולין כמנין השבטים: (נה) והיה אשר תותירו מהם: יהיה לכם לרעה. לשפים בעיניכם: ליתדות המנקרות עיניכם. תרגום של יתדות: "סיכיא". ולצנינים, פותרים בו הפותרים לשון מסוכת קוצים הסוככת אתכם לסגר ולכלא אתכם מאין יוצא וּבא. וצרו אתכם: בתרגומו: (ב) זאת הארץ אשר תפל לכם וגו': לפי שהרבה מצוות נוהגות בארץ ואין נוהגות בחוצה לארץ, הוצרך לכתב מצרני גבולי רוחותיה סביב. לומר לה: מן הגבולים הללו ולפנים המצוות נוהגות. תפל לכם: על שם שנתחלקה בגורל נקראת "חלקה"

דְּכַנְעַן לְתַחֲמוֹמָא: ג וַיְהִי לְכוּן
רוּחַ דְּרוּמָא מִמְדַּבְּרָא דְצִן עַל
תַּחֲמוּמֵי אֲדוּם וַיְהִי לְכוּן תַּחֲוּם

כְּנַעַן לְגַבְלֹתֶיהָ: ג וְהָיָה לָכֶם פְּאֵת־נֶגֶב
מִמְדַּבְּרֵי צִן עַל־יַדֵּי אֲדוּם וְהָיָה לָכֶם גְּבוּל

the land of Canaan according to its borders. (3) Your southernmost corner shall be from the desert of Tzin along Edom, and the southern border shall be from

RASHI

*commonly used in connection with lots]. The Midrash Aggadah says that [this expression is used here] because the Holy One, Blessed is He, caused to fall from heaven the celestial ministers of the seven [Canaanite] nations, and bound them up before Moshe. He said to him; [Moshe], See, they no longer have any power (Midrash Tanchuma). (3) **Your southernmost corner shall be** — The southern side, running from east to west. **From the desert of Tzin** — Which is next to Edom, beginning in the southeastern corner of the land of the nine tribes. How so? Three lands lie south of the Land of Israel, each next to the other — part of the land of Egypt, the entire land of Edom, and the entire land of Moav. The land of Egypt is in the southwestern corner, as it says [later] in this passage, "from Atzmon to the stream of Egypt, and its edges shall be to the sea" (verse 5). Now the stream of Egypt ran through the entire length of Egypt, as it says, "from the Shichor [river], which is along the face of Egypt" (Joshua 13:3), and it separates between the land of Egypt and the*

Land of Israel. The land of Edom is next to it [Egypt] from the east, and the land of Moav adjoins the land of Edom at the southeastern corner [of the Land of Israel]. When the Israelites went out from Egypt, had the Omnipresent wished to hasten their entry into the Land, He would have taken them northward across the Nile, and they would have thus, entered the Land. But He did not do so, and this is the meaning of what is said, "God did not lead them by way of the land of the Philistines" (Exodus 13:17). For they [the Philistines] dwelt by the sea in the west of the land of Canaan, as it says regarding the Philistines, "those who inhabit the coastal area, the Kerethite nation" (Zephania 2:5). He did not lead them by that way, rather he diverted them and took them along the southern route, to the desert. Yechezkel called it

רש"י

לְשׁוֹן נְפִילָה. וּמְדַרְשׁ אַגְדָּה אוֹמֵר: עַל־יַדֵּי שְׁהַפִּיל הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שְׁרִיָּהֶם שֶׁל שְׁבַעַה אַמּוֹת מִן הַשָּׁמַיִם וּכְפָתוֹן לִפְנֵי מֹשֶׁה, אָמַר לוֹ: רְאֵה, אֵין בְּהֶם עוֹד כֹּחַ: (ג) וְהָיָה לָכֶם פְּאֵת־נֶגֶב, רוּחַ דְּרוּמִית אֲשֶׁר מִן הַמְּזוּרָח לְמַעַרְב. מִמְדַּבְּרֵי צִן, אֲשֶׁר אֵצֶל אֲדוּם מִתְחַלֵּת מְקֻצוּעַ דְּרוּמִית-מְזוּרָחִית שֶׁל אֶרֶץ תְּשַׁעַת הַמִּטּוֹת. בֵּיצֵד? שֶׁלֹּשׁ אֶרְצוֹת יוֹשְׁבוֹת בְּדְרוּמָה שֶׁל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל זוֹ אֵצֶל זוֹ: קֶצֶת אֶרֶץ מִצְרַיִם, וְאֶרֶץ אֲדוּם בְּלָה, וְאֶרֶץ מוֹאָב בְּלָה; אֶרֶץ מִצְרַיִם בְּמְקֻצוּעַ דְּרוּמִית-מַעַרְבִית, שְׁנֵאמַר בְּפֶרֶשֶׁה זוֹ: "מַעֲצָמוֹן נַחֲלַת מִצְרַיִם וְהָיוּ תוֹצְאֹתָיו הַיָּמָה". וְנַחֲל מִצְרַיִם הָיָה מֵהַלֵּף עַל פְּנֵי כָל אֶרֶץ מִצְרַיִם, שְׁנֵאמַר (יהושע יג): מִן-הַשִּׁיחֹר אֲשֶׁר עַל-פְּנֵי מִצְרַיִם. וּמִפְּסִיק בֵּין אֶרֶץ מִצְרַיִם לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, וְאֶרֶץ אֲדוּם אֵצֶלָה לְצַד הַמְּזוּרָח, וְאֶרֶץ מוֹאָב אֵצֶל אֶרֶץ אֲדוּם בְּסוֹף הַדְּרוּם לְמְזוּרָח, וּכְשִׁינְצֵאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, אִם רָצָה הַמְּקוֹם לְקָרֵב אֶת בְּנֵי־סֵתֵם לְאֶרֶץ, הָיָה מַעֲבִירֵם אֶת הַנִּילוֹס לְצַד צְפוֹן וּבְאֵין לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, וְלֹא עָשָׂה כֵן; וְהוּא שְׁנֵאמַר (שמואל יג): "וְלֹא נָחֵם אֱלֹהִים דְּרָף אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים", שֶׁהֵם יוֹשְׁבֵים עַל הַיָּם בְּמַעַרְבָה שֶׁל אֶרֶץ כְּנַעַן - כְּעִנְיָן שְׁנֵאמַר בְּפִלְשְׁתִּים (צפניה ב): "יֹשְׁבֵי חֶבֶל הַיָּם גּוֹי כְּרִתִּים". וְלֹא נָחֵם אוֹתוֹ הַדְּרָף, אֲלֵא שֶׁהִסְבִּן וְהוֹצִיאֵם דְּרָף דְּרוּמָה אֶל הַמְּדַבְּרָה, וְהוּא

נָגַב מִקְצֵה יַם הַמֶּלַח קְדָמָה: ד וְנֹסֵב לָכֶם
הַגְּבוּל מִנֹּגַב לְמַעְלָה עֵקֶר רִבִּים וְעֵבֶר צָנָה
מִדְּרוֹמָא לְמִסְקָנָא דְעֵקֶר רִבִּים
קְדוּמָא: ד וְיִסְתַּר לְכוֹן תַּחֲוִימָא
דְּרוֹמָא מִסִּיפֵי יַמָּא דְּמִלְחָא

the edge of the Sea of Salt to the east. (4) The border then turns south of Ma'aleh Akrabim, passing towards Tzin, and its edges shall be to the south of

RASHI

“the desert of the nations” (Ezekiel 5:35), because there were many nations dwelling alongside it. And they went along the south, always from west to east, until they arrived at the southern end of the land of Edom. And they then requested from the king of Edom permission to enter his land and cross its width in order to enter the Land [of Israel], but he refused, and they had to turn and travel along the entire south of Edom until they reached the southern end of the land of Moav, as it states: “He sent [messengers] also to the king of Moav, but he was unwilling” (Judges 11:17). They then went along the entire southern boundary of Moav, right to the end, and then turned northward until they had passed along its entire eastern boundary, along its width, and when they finished its eastern boundary, they came upon the land of Sichon and Og, who dwelt to the east of the land of Canaan, with the Jordan [river] separating between them. This is the meaning of that which is stated concerning Yiftach, “And they went through the desert and went around the land of Edom and the

land of Moav, and they came to the east of the land of Moav” (ibid. 18). They conquered the lands of Sichon and Og, which were to the north of Moav, and came near to the Jordan, opposite the northwestern corner of the land of Moav. Hence, the land of Canaan, which was across the Jordan to the west, has its southeastern corner bordering on Edom. (4) **The border then turns south of Ma'aleh Akrabim** — Whenever the term וְנֹסֵב (“turns”) or וַיִּצָא (“extends to”) is used, it [Scripture] informs us that the border was not straight, rather it projected outward; [here] the boundary line bent [upward] to the north side of the world, angling westward, so that the border passed south of Ma'aleh Akrabim, so that Ma'aleh

רש"י

שָׁקְרָאוּ יַחְזִקְאֵל (יחזקאל ב): “מְדַבֵּר עַמִּים”, לְפִי שְׁהִיוּ כַּמָּה אַמּוֹת יוֹשְׁבוֹת בְּצִדוֹ וְהוֹלְכִין אֶצְל דְּרוֹמָה מִן הַמַּעַרְב כְּלָפֵי מִזְרַח תְּמִיד, עַד שְׁבָאוּ לְדְרוֹמָה שֶׁל אֶרֶץ אֲדוֹם, וּבְקִשׁוֹ מִמֶּלֶךְ אֲדוֹם שִׁינִיחֵם לְעֵבֶר דֶּרֶךְ אֶרְצוֹ וּלְהַכְנִס לְאֶרֶץ דֶּרֶךְ רַחֲבָה, וְלֹא רָצָה. וְהִצְרִיכוּ לְסַבֵּב אֶת כָּל דְּרוֹמָה שֶׁל אֲדוֹם, עַד שְׁבָאוּ לְדְרוֹמָה שֶׁל אֶרֶץ מוֹאָב, שֶׁנֶּאֱמַר (שׁוֹפְטִים יא): “וְגַם אֶל-מֶלֶךְ מוֹאָב שָׁלַח וְלֹא אָבָה”. וְהִלְכוּ כָּל דְּרוֹמָה שֶׁל מוֹאָב עַד סוּפָהּ וּמִשָּׁם הִפְכוּ פְּנֵיהֶם לְצָפוֹן, עַד שֶׁסָּבְבוּ כָּל מִצַּר מִזְרָחֵי שְׁלָה לְרַחֲבָה; וּבְשִׁבְלוֹ אֶת מִזְרָחָהּ, מִצָּאוּ אֶת אֶרֶץ סִיחוֹן וְעוֹג, שֶׁהִיוּ יוֹשְׁבֵין בְּמִזְרָחָהּ שֶׁל אֶרֶץ כְּנַעַן וְהִירְדָן מִפְּסִיק בֵּינֵיהֶם; וְזֶהוּ שֶׁנֶּאֱמַר בִּיפְתָח (שם): “וַיֵּלֶךְ בְּמִדְבַר וַיִּסֵּב אֶת-אֶרֶץ אֲדוֹם וְאֶת-אֶרֶץ מוֹאָב וַיָּבֹא מִמִּזְרָח-שָׁמֶשׁ לְאֶרֶץ מוֹאָב”. וּבְקִשׁוֹ אֶת אֶרֶץ סִיחוֹן וְעוֹג, שֶׁהִיָּתָה בְּצָפוֹנָהּ שֶׁל אֶרֶץ מוֹאָב. וְקָרְבוּ עַד הִירְדָן, וְהוּא כְּנֻגַד מִקְצוֹעַ צְפוֹנִית מַעֲרִבִית שֶׁל אֶרֶץ מוֹאָב. נִמְצָא, שֶׁאֶרֶץ כְּנַעַן שֶׁבְעֵבֶר הִירְדָן לְמַעַרְב – הִיָּה מִקְצוֹעַ דְּרוֹמִית-מִזְרָחִית שֶׁלָּהּ אֶצְל אֲדוֹם: (ד) וְנֹסֵב לָכֶם הַגְּבוּל מִנֹּגַב לְמַעְלָה עֵקֶר רִבִּים: כָּל מְקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר “וְנֹסֵב” אוֹ “וַיִּצָּא” מְלַמֵּד, שֶׁלֹּא הִיָּה הַמִּצַּר שׁוּה אֲלֵא הוֹלֵךְ וַיִּצָּא לְחוּץ. וַיִּצָּא הַמִּצַּר וְעוֹקֵם לְצִד צְפוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם בְּאֵלְכֶסֶן לְמַעַרְב וְעוֹבֵר הַמִּצַּר בְּדְרוֹמָה שֶׁל מַעְלָה עֵקֶר רִבִּים. נִמְצָא מַעְלָה

ויעבר לצן ויהון מפקננהי
 מדרומא לרקם גיאה ויפוק
 לחצר אדר ויעבר לעצמון:
 ה ויסחר תחומא מעצמון
 לנחלא דמצרים ויהון
 מפקננהי לימא: ו ותחום
 מערבא ויהי לכוני ימא רבא
 ותחומיה דין יהי לכוני תחום
 מערבא: ז ודין יהי לכוני תחום

וְהָיָה תּוֹצְאֹתָיו מִנֶּגֶב לְקֶדֶשׁ בְּרַנֶּעַ וַיֵּצֵא
 חֲצַר־אֲדָר וְעֵבֶר עֲצֻמָּנָה: ה וְנֹסֵב הַגְּבוּל
 מֵעֲצֻמֹן נֶחְלָה מִצְרַיִם וְהָיוּ תּוֹצְאֹתָיו
 הַיָּמָה: ו וְגְבוּל יָם וְהָיָה לָכֶם הַיָּם הַגָּדוֹל
 וְגְבוּל זֶה־יְהִיֶּה לָכֶם גְּבוּל יָם: ז וְזֶה־יְהִיֶּה

Kadesh Barnea. Then it shall extend to Chatzar Adar and continue toward Atzmon. (5) The border then turns from Atzmon to the stream of Egypt, and its edges shall be to the sea. (6) And the western border: It shall be for you the Great Sea and the border — this shall be your western border. (7) This shall be

RASHI

Akrabim was within the border [of Israel]. Passing toward Tzin — [The ה at the end of the word צנה, means] to Tzin, as in מצרימה, [which means] to Egypt. And its edges shall be — [קצותיו, means] its edges, to the south of Kadesh Barnea. Then it shall extend to Chatzar Adar — The boundary stretches into the north side of the world [pushing upwards the southern border of Israel] and continues angling westward, until it reaches Chatzar Adar, and from there to Atzmon and from there to the stream of Egypt. The term “turns” is used here, because Scripture writes, “it shall extend to Chatzar Adar.” For the border began to widen after passing Kadesh Barnea, and the width of that strip which protruded northward was from Kadesh Barnea to Atzmon. From there onward, the boundary narrowed and turned [down] southward reaching the stream of Egypt, and from there westward to the Great Sea, which is the western boundary of the entire Land of Israel. Thus, the stream of Egypt is in the southwestern corner. (5) And its edges shall be to the sea — To the western border, for the southern border does not extend further past there. (6) And the western border — And what is the western border? It shall be for you the Great Sea — as a boundary. And the border — The islands in the sea are also included in the border. These islands are called isles in old French (Gittin 8a). (7) גבול צפון — The northern border.

רש"י

עקרבים לפנים מן המצר. ועבר צנה: אל צין כמו "מצרימה". והיה תוצאותיו: קצותיו. בדרומה של קדש ברנע. ויצא חצר-אדר: מתפשט המצר ומרחיב לצד צפון של עולם ונמשך עוד באלקסון למערב ובא לו לחצר-אדר ומשם לעצמון ומשם לנחל מצרים. ולשון "נסב" האמור כאן לפי שפתב ויצא חצר-אדר, שהתחיל להרחיב משעבר את קדש ברנע ורחב אותה רצועה שבלטה לצד צפון היתה מקדש ברנע עד עצמון ומשם והלאה נתקצר המצר ונסב לצד הדרום ובא לו לנחל מצרים ומשם לצד המערב של הים הגדול, שהוא מצר מערבה של ארץ ישראל. נמצא, שנחל מצרים במקצוע מערבית דרומית: (ה) והיו תוצאותיו הימה: אל מצר המערב, שאין עוד גבול נגב מארץ לצד המערב משם והלאה: (ו) וגבול ים: ומצר מערבי מהו? והיה לכם הים הגדול: למצר. וגבול: הנסין שבתוך הים אף הם מן הגבול והם איים שקורין אישלי"ש. (ז) וגבול צפון: מצר צפון.

צפונא מן ימא רבא תכונון
 לכוּן להר טורא: ח מהור
 טורא תכונון למטי חמת ויהון
 מפקננה דתחומא לצדד:
 ט ויפוק תחומא לזפרון ויהון
 מפקננה לחצר עינן דין זיה
 לכוּן תחום צפונא: י ותכונון

לְכֶם גְּבוּל צָפוֹן מִן־הַיָּם הַגָּדוֹל תִּתְּאוּ לְכֶם
 הַר הַהָרִ: ח מֵהַר הָהָר תִּתְּאוּ לְבֵא חֶמֶת וְהָיוּ
 תּוֹצְאוֹת הַגְּבּוּל צִדְדָה: ט וַיֵּצֵא הַגְּבּוּל זִפְרוֹנָה
 וְהָיוּ תּוֹצְאוֹתָיו חֲצַר עֵינָן זֶה־יְהִי־הִיא לְכֶם
 גְּבוּל צָפוֹן: י וְהֵתְאוּיֹתֶם לְכֶם לְגְבוּל

your northern border: From the Great Sea turn yourselves toward Mount Hor. (8) From Mount Hor, turn to the entrance of Chamat, and the edges of the border shall be toward Zedad. (9) The border shall then extend to Zifron, and its edges shall be Chatzar Einan; this shall be your northern border. (10) You shall then

RASHI

From the Great Sea turn yourselves toward Mount Hor — *Which is the northwestern corner [of Israel]. Its summit slopes down into the sea. Some of the expanse of the sea is inward of it and some outside it.*

Turn yourselves — *Change your direction, to move from west to north, toward Mount Hor [this is not the Mount Hor where Aharon died].* **Turn yourselves** — *An expression denoting a slant, as in “the [slanting] chamber (תא) of the guards” (II Chronicles 12:11); “the chamber (תא) of the gate” (Ezekiel 40:10), which are called apendiz in old French [a small building with a sloping roof, attached to a main building] for it is curved and sloping.* (8) **From Mount Hor** — *you shall turn and continue along the northern border eastward, and then you will arrive at the entrance to Chamat, which is Antioch.*

תוצאת הגבול — *[Means] the edges of the border. Whenever [Scripture] mentions “the edges of the border” either the boundary line ends there completely and does not extend in that direction, or it spreads out from there, broadens, and extends backwards, continuing further in a diagonal direction, more than the original width. And in relation to the width of the original dimension, it is called the edges, for there that dimension ends.* (9) **And its edges shall be Chatzar Einan** — *This is the end of the northern border, and Chatzar Einan is situated in the northeastern corner. From there “You shall then turn yourselves toward the eastern border [from Chatzar Einan to Shefam].”* (10) **והתאויתם** — *A term*

רש"י

מן-הים הגדול תתאו לכם הר ההר: שהוא
 במקצוע צפונית מערבית. וראשו משפיע ונכנס
 לתוך הים, ויש מרחב הים לפניו הימנו וחוצה
 הימנו. תתאו: תשפיעו לכם לנטוס ממערב לצפון
 אל הר ההר. תתאו: לשון סבה כמו (ד"ה ב, יב):
 "אל-תא הרצים" (יחזקאל מ): "ותאי השער" -
 היציע, שקורין "אפניץ", שהוא מסב ומשפיע:
 (ח) מהר ההר, תסבו ותלכו אל מצר הצפון לצד
 המזרח ותפגעו בלבא חמת זו אנטוכיא. תוצאת
 הגבול: סופי הגבול. כל מקום שנאמר תוצאות
 הגבול או המצר פלה שם לגמרי ואינו עובר להלן
 כלל, או משם מתפשט ומרחיב ויוצא לאחוריו
 להמשיך להלן באלכסון יותר מן הרחב הראשון
 ולענין רחב המדה הראשון קראו "תוצאת", ששם
 בלתה אותה מדה: (ט) והיו תוצאתיו חצר עינן:
 הוא היה סוף המצר הצפוני, ונמצאת חצר עינן
 במקצוע צפונית-מזרחית. ומשם התאויתם לכם
 אל מצר המזרחי: (י) והתאויתם: לשון הסבה

לְכוּן לְתַחוּם קְדוּמָא מַחְצָר
עֵינָן לְשִׁפְם: יֵא וַיְחֹת תְּחוּמָא
מִשִּׁפְם לְרִבְלָה מִמְדִּינָה לְעֵינָן
וַיְחֹת תְּחוּמָא וַיִּמְטִי עַל כִּיף
יָם גִּנְסָר קְדוּמָא: יב וַיְחֹת
תְּחוּמָא לְיַרְדֵּנָה וַיְהוּן מִפְּקַנְוֵהִי
לְיִמָא דְמַלְחָא דָא תְּהִי לְכוּן
אַרְעָא לְתַחוּמָהָ סְחוּר סְחוּר:
יג וּפְקִיד מֹשֶׁה יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
לְמִימָר דָּא אַרְעָא דִּי תַתְּחַסְנוּן
יְתָה בְּעַדְבָא דִּי פְקִיד יִי לְמַתָּן
לְתַשְׁעַת שְׁבַטִין וּפְלָגוּת

קְדָמָה מַחְצָר עֵינָן שְׁפָמָה: יא וַיֵּרֶד הַגְּבֹל
מִשִּׁפְם הַרְבֵּלָה מִקְדָּם לְעֵינָן וַיֵּרֶד הַגְּבֹל
וּמַחָה עַל-כֶּתֶף יָם-כְּנָרֵת קְדָמָה: יב וַיֵּרֶד
הַגְּבֹל הַיַּרְדֵּנָה וְהָיוּ תוֹצְאוֹתָיו יָם הַמֶּלַח
זֹאת תִּהְיֶה לָכֶם הָאָרֶץ לְגְבוּלֶיהָ סְבִיב:
יג וַיִּצַּו מֹשֶׁה אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר זֹאת
הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּתְּנַחֲלוּ אֹתָהּ בְּגוּרֹל אֲשֶׁר
צִוָּה יְהוָה לָתֵת לָתֵת לְתַשְׁעַת הַמְּטוֹת וְחַצֵּי

turn yourselves toward the eastern border, from Chatzar Einan to Shefam. (11) The border descends from Shefam toward Rivlah, to the east of Ayin. Then the border descends and reaches the eastern shore of Lake Kinneret. (12) The border then continues down along the Jordan, and its edges shall be the Sea of Salt; this shall be your Land according to its borders all around. (13) And Moshe commanded the Children of Israel, saying: This is the Land which you are to apportion for inheritance through lot, that the Lord has commanded to

RASHI

denoting turning or veering, like [the word] תָּאוּ. **To Shefam** — On the eastern boundary, and from there to Riblah. (11) **East of Ayin** — [Ayin is] the name of a place, and the border passes east of it, so that Ayin is situated within the border and is part of the Land of Israel. **Then the border descends** — As the border proceeds from north to south, it descends. **And reaches the eastern shore of Lake Kinneret** — For Lake Kinneret was within the border to the west, and the border is on the east of Lake Kinneret, and from there it descends to the

diagonally, slanting eastward, moving toward the land of Canaan opposite Lake Kinneret, and extending along the eastern flank of the Land of Israel, opposite Lake Kinneret, until it falls into the Sea of Salt [the Dead Sea], and from there, the border ends with its edges at the Sea of Salt, from which the southeastern border begins. Thus, you have encompassed it from all four directions.

רש"י

וּנְטִיָּה, כְּמוֹ "תָּאוּ". שְׁפָמָה: בְּמִצְרַת הַמְּזֻרְחִי וּמִשִּׁפְם הַרְבֵּלָה: (יא) מִקְדָּם לְעֵינָן: שֵׁם מְקוֹם, וְהַמִּצְרַת הוּלָף בְּמִצְרָחוֹ. נִמְצָא הָעֵינָן לְפָנִים מִן הַמִּצְרַת וּמִאֲרֶץ יִשְׂרָאֵל הוּא. וַיֵּרֶד הַגְּבֹל: כָּל שֶׁהַגְּבֹל הוּלָף מִצְפוֹן לְדָרוֹם הוּא יוֹרֵד וְהוּלָף. וּמַחָה עַל-כֶּתֶף יָם כְּנָרֵת קְדָמָה: שֶׁיֵּהָא יָם כְּנָרֵת תּוֹף לְגְבוּל בְּמַעֲרָב, וְהַגְּבֹל בְּמִזְרָח יָם כְּנָרֵת, וּמִשִּׁפְם יוֹרֵד אֶל הַיַּרְדֵּן, וְהַיַּרְדֵּן מוֹשֵׁף וּבָא מִן הַצְּפוֹן לְדָרוֹם בְּאֶלְכָסוֹן נוֹטָה לְצַד מִזְרָח וּמִתְקָרֵב לְצַד אֶרֶץ כְּנָעַן כְּנֶגֶד יָם כְּנָרֵת וּמוֹשֵׁף לְצַד מִזְרָחָה שֶׁל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל כְּנֶגֶד יָם כְּנָרֵת עַד שְׁנוּפֵל בְּיָם הַמֶּלַח, וּמִשִּׁפְם כָּלָה הַגְּבֹל בְּתוֹצְאוֹתָיו אֶל יָם הַמֶּלַח, שֶׁמִּמֶּנּוּ הִתְחַלַּת מִצְרַת מְקֻצָּעֵי דְרוֹמֵיִת מִזְרָחֵיִת, הָרִי סוֹבֶבֶת אוֹתָהּ לְאַרְבַּע רוֹחוֹתֶיהָ:

שִׁבְטָא: יד אַרְי קבילו שִׁבְטָא
 דבְּנֵי רְאוּבֵן לְבֵית אֲבֹתָהוֹן
 וְשִׁבְטָא דבְּנֵי גָד לְבֵית
 אֲבֹתָהוֹן וּפְלִגּוֹת שִׁבְטָא
 דמְנַשֶּׁה קבילו אַחְסַנְתָּהוֹן:
 טו תְּרִין שִׁבְטִין וּפְלִגּוֹת שִׁבְטָא
 קבילו אַחְסַנְתָּהוֹן מֵעֵבְרָא
 לְיַרְדֵּנָא דִּירְחוֹ קְדוּמָא
 מִדִּינְחָא: טז וּמְלִיל יי עִם מִשֶּׁה
 לְמִימְרָ: יז אֵלֶּיךָ שְׁמַחַת גְּבִרְיָא
 דִּי יַחְסְנוֹן לְכוּן יְת אֲרַעָא
 אֲלַעְזָר כְּהֵנָּא וַיהוֹשֻׁעַ בֶּר נֹון:
 יח וְרַבָּא חַד רַבָּא חַד מִשִׁבְטָא

הַמִּטָּה: יד כִּי לָקַחְו מִטָּה בְּנֵי הָרְאוּבֵנִי
 לְבֵית אֲבֹתָם וּמִטָּה בְּנֵי־הַגָּדִי לְבֵית אֲבֹתָם
 וַחֲצִי מִטָּה מְנַשֶּׁה לָקַחוּ נַחֲלָתָם: טו שְׁנֵי
 הַמִּטּוֹת וַחֲצִי הַמִּטָּה לָקַחוּ נַחֲלָתָם מֵעֵבֶר
 לְיַרְדֵּן יֵרְחוֹ קְדוּמָה מִזְרָחָה: פ רביעי ששי
 במחורבין טז וַיְדַבֵּר יְדוּהָ אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר:
 יז אֵלֶּה שְׁמוֹת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־יִנְחֲלוּ לָכֶם
 אֶת־הָאָרֶץ אֲלַעְזָר הַכֹּהֵן וַיהוֹשֻׁעַ בֶּן־נֹון:
 יח וְנָשִׂיא אֶחָד נָשִׂיא אֶחָד מִמִּטָּה תִקְחוּ

give to the nine and one half tribes. (14) For the tribe of the children of Reuvein according to their father's house, and the tribe of the children of Gad according to their father's house, and half the tribe of the children of Menashe have already taken their inheritance. (15) The two and one half tribes have taken their inheritance on this side of the Jordan, near Yericho in the east, toward the sunrise. (16) And the Lord spoke to Moshe saying: (17) These are the names of the men who shall take possession of the land on your behalf: Elazar, the priest and Yehoshua the son of Nun. (18) And one leader, one leader you shall take

RASHI

(15) **In the east, toward the sunrise** — [The word קדמה, means] toward the front of the world, which is in the east, for the east side is called the "face" and the west is called the back. Thus, the south is to the right, and the north is to the left. (17) **אשר ינחלו לכם** — [לכם meaning, on your behalf.] Each and every leader was the trustee for his tribe, and he would divide the tribal inheritance among families and individuals. He would select the proper portion for each one, and whatever

they did was binding, as if they had been designated as agents [by the individual members of the tribes]. And it is not possible to explain this word לכם as every לכם in Scripture, [meaning "to you"] for, in that case, it should have written ינחילו לכם, [in the hiph'il, the causative conjugation, they shall give it to you to inherit], but the word ינחלו [in the kal, simple conjugation] means that they shall inherit for you, i.e., on your behalf and in your stead, as

רש"י

(טו) קדמה מזרח: אל פני העולם, שהם במזרח, שרוח מזרחית קרויה "פנים" ומערבית קרויה "אחור", לפיכך דרום לימין וצפון לשמאל: (יז) אשר ינחלו לכם: בשבילכם כל נשיא ונשיא אפוטרופוס לשבטו, ומחלק נחלת השבט למשפחות ולגברים, ובורר לכל אחד ואחד חלק הגון. ומה שהם עושין יהיה עשוי באלו עשאו שלוחים, ולא יתכן לפרש "לכם" זה ככל "לכם" שבמקרא, שאם כן היה לו לכתב "ינחילו לכם". ינחלו - משמע, שהם נוחלים לכם, בשבילכם ובמקומכם, כמו (שמות יד):

תִּסְבּוּן לְאַחֲסָנָא יֵת אֲרַעָא:
 יֵט וְאַלִּין שְׁמַהַת גְּבַר־יֵא
 לְשִׁבְטָא דִּיהוּדָה כְּלָב בַּר
 יַפְנֵה: כּ וְלְשִׁבְטָא דְבְנֵי שְׁמַעוֹן
 שְׁמוּאֵל בַּר עַמִּיהוּד:
 כֹּא לְשִׁבְטָא דְבְנֵימֵן אֵלִידָד בַּר
 כִּסְלוֹן: כֶּב וְלְשִׁבְטָא דְבְנֵי דָן
 רְבָא בְקִי בַר יֹגְלִי: כִּג לְבְנֵי
 יוֹסֵף לְשִׁבְטָא דְבְנֵי מְנַשֶּׁה רְבָא
 חַנְיָאֵל בַּר אֵפֹד: כִּד וְלְשִׁבְטָא
 דְבְנֵי אֶפְרַיִם רְבָא קְמוּאֵל בַּר
 שְׁפִטָן: כֶּה וְלְשִׁבְטָא דְבְנֵי
 זְבוּלוֹן רְבָא אֵלִיצָפָן בַּר פְּרִנְךָ:
 כּו וְלְשִׁבְטָא דְבְנֵי יִשְׁשַׁכָּר רְבָא
 פְּלִטְיָאֵל בַּר עֶזֶן: כִּז וְלְשִׁבְטָא
 דְבְנֵי אֲשֵׁר רְבָא אַחִיהוּד בַּר
 שְׁלֹמִי: כֶּח וְלְשִׁבְטָא דְבְנֵי
 נַפְתָּלִי רְבָא פְּדַהֲאֵל בַּר
 עַמִּיהוּד: כִּט אֵלִין דִּי פְקִיד יֵי
 לְאַחֲסָנָא יֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

יֵט

* () ' + & % \$ # ! , (ב) * \$) *
) * (# \$ * - ' כֹּא) *
 %) * (כֶּב # & # \$ ' ' . # + %
 2 + % כִּג / # \$ 0 \$ 1 # '
 ' " # \$! * 1 3 * %) *
 # \$ (4 1 " %) * (כֶּד
 1 # , (% 6 %) * (כֶּה # 5 "
 : 1 ; %) * (כִּו 7 8 # \$ # " 9 .
 %) * (כִּז # < * # \$ 5 8 1
) * (כֶּח # \$ ' (1
 ' (- * # \$ " * 8 1 = " * %
 \$ * ' (9 > כִּט

from each tribe to take possession of the land. (19) These are the names of the men: For the tribe of Yehudah, Kalev the son of Yefuneh. (20) For the tribe of the descendants of Shimon, Shmuel the son of Amihud. (21) For the tribe of Binyamin, Elidad the son of Kislun. (22) The leader for the tribe of the children of Dan, Bukki, the son of Yogli. (23) For the children of Yosef: The leader for the tribe of the children of Menashe, Chaniel, the son of Eifod. (24) The leader for the tribe of the children of Efraim, Kemuel, the son of Shiftan. (25) And the leader for the tribe of the children of Zevulun, Elitzafan, the son of Parnakh. (26) And the leader for the tribe of the children of Yissakhar, Paltiel, the son of Azzan. (27) The leader for the tribe of the children of Asher, Achihud, the son of Shelomi. (28) The leader of the tribe of the children of Naphtali, Pedahel, the son of Ammihud. (29) These are the ones whom the Lord commanded to

RASHI רש"י
 in, "The Lord will fight for you (לכם)" "ה' ילחם לכם": (יה) לנחל את-הארץ: שיהא נוחל
 (Exodus 14:14). (18) **To take possession of** וחולק אותה במקומכם: (כט) לנחל את בני
the land — *To take possession of the land*
and divide it in your stead. (29) **To apportion the inheritance** — *They are the ones who*